

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
  - 2.1 ขั้นการวางแผน
  - 2.2 ขั้นการปฏิบัติการ
  - 2.3 ขั้นการสังเกตการณ์
  - 2.4 ขั้นการสะท้อนกลับ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทั้งหมด 18 คน ดังนี้
    - 1.1.1 ผู้วิจัย คือ ครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

จำนวน 1 คน

1.1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ครูและบุคลากร โรงเรียนบ้านเหล่าหมี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากดอาหาร ทั้งหมด 17 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน จำนวน 40 คน ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน
คัดเลือกโดยการเลือกจากตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยกเว้นผู้บริหารกับตัวแทนครู ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศ

1.2.2 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นเรียนละ 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยเลือกจากผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการชั้นเรียน ในระดับชั้นอนุบาล 1- ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 ห้องเรียน รวมจำนวน 22 คน เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.2.3 ตัวแทนองค์กรในชุมชน เลือกจากตัวแทนองค์กรต่างๆ ในชุมชนและหัวหน้าหน่วยงานองค์กรอื่น จำนวนทั้งสิ้น 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง จาก ดังนี้ 1)ผู้ใหญ่บ้านเหล่าหมี่ หมู่ที่ 1,2 อยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่ใช่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2 คน 2)ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าหมี่ โดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 1 คน 3)ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการเลือกแบบเจาะจงจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี่ และสมาชิกสภาการบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี่ รวม จำนวน 2 คน 4) ผู้นำองค์กรทางศาสนา/ ครุภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มวิทยากรท้องถิ่น ที่เคยมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน จำนวน 6 คน รวมตัวแทนองค์กรในชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 11 คนเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.3 ผู้นิเทศในการวิจัยครั้งนี้ คือ นายอนันต์ ปริบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหมี่ จำนวน 1 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart, 1988 (องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) เป็นกระบวนการในการวิจัยศึกษาค้นคว้า ซึ่งวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) การสะท้อนกลับ (Reflection)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning)

1. การศึกษาสภาพและ ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร โดยดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งได้แก่ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และผลการประเมินภายนอก (สมศ.) รอบสาม ประจำปีการศึกษา 2556 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

1.2 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน คณะครู และตัวแทนองค์กรในชุมชนบ้านเหล่าหมี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

1.3 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุม ร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ในวันที่ 17 มิถุนายน 2558 ณ ห้องประชุมโรงเรียน บ้านเหล่าหมี เสนอแนวทางเพื่อพิจารณากิจกรรม ที่ควรดำเนินการดังนี้ คือ 1) การประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อเขียนแผนพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน 2) การศึกษาดูงาน โรงเรียนตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่นด้าน การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน และ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับ

ชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร
 ดังตาราง 3

ตาราง 3 แผนปฏิบัติการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้าน
 เหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษา สภาพ และปัญหา วิเคราะห์กำหนด แนวทางในการ ดำเนินงานความ สัมพันธ์กับชุมชน	เพื่อศึกษา สภาพและ ปัญหาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับชุมชน	มิถุนายน 2557	-แบบบันทึก การประชุม -แบบสัมภาษณ์	- นางวิภา คนหาญ -กลุ่มผู้ร่วมวิจัย -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. การ ดำเนินการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนา การดำเนิน งานความ สัมพันธ์กับ ชุมชน”	เพื่อหาแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ กับชุมชน ตลอดจนพัฒนาทักษะ ในการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน ทราบ หลักการ เขียนโครงการ การเขียนแผนพัฒนา การนิเทศติดตามผล การรายงานผล	29-30 มิถุนายน 2557	-แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบสอบถาม	- นางวิภา คนหาญ -กลุ่มผู้ร่วมวิจัย -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ	เพื่อทราบการ ดำเนินงานเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียนตัวอย่าง	25 กรกฎาคม 2557	-แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบสอบถาม	- นางวิภา คนหาญ -กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
4. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน	เพื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนโดยใช้ 6 กิจกรรม คือ 1) งานสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน 2) งานสถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน 3) งานการเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมาประชุม 4) งานการออกเยี่ยมผู้ปกครอง และผู้เรียนตามบ้าน 5) งานการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและหน่วยงานอื่น และ 6) งานการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา	กรกฎาคม 2557-27 กุมภาพันธ์ 2558	-แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบสอบถาม -แบบประเมิน	- นางวิภา คนหาญ -กลุ่มผู้ร่วมวิจัย -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล -นักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี -ผู้ปกครองและชุมชน

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
5. การนิเทศติดตามผล / การสะท้อนกลับ และการรายงานผล	เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี วิเคราะห์ อภิปรายผล การปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งหาวิธีการ ในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดี ยิ่งขึ้น ในวงรอบที่ 2	กันยายน 2557 -27 กุมภาพันธ์ 2558	-แบบ สัมภาษณ์ ติดตามผล -แบบสังเกต -แบบบันทึก การนิเทศ	- ผู้นิเทศ - ผู้วิจัย - ผู้ร่วมวิจัย

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีแนวทางเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1. ผู้ร่วมวิจัยประชุม เพื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี โดยที่ประชุมได้กำหนดบทบาท ผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดระยะเวลา และรูปแบบในการนิเทศติดตามผล

2. เสนอโครงการต่อผู้บริหารโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขออนุมัติดำเนินการและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมต่างๆ

3. จัดประชุมชี้แจงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและชุมชน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาและแกนนำผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และองค์กร หน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียนบ้านเหล่าหมี ตามแผนปฏิบัติการกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี และแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนา 3 แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามผล

3.1 ส่งหนังสือราชการจากโรงเรียนบ้านเหล่าหมี ถึงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมชุน เพื่อให้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์วิทยากร ในการประชุม เชิงปฏิบัติการ คือ 1) นางสุภาภรณ์ กัลยารัตน์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมชุน

3.2 ผู้รับผิดชอบโครงการที่กำหนดไว้ ร่วมกันจัดทำรายละเอียด ของโครงการหรือกิจกรรม เช่น ชื่อโครงการหรือกำหนดกิจกรรม วัตถุประสงค์ของ โครงการ ขั้นตอนดำเนินการ ทรัพยากรที่ต้องการ มีการจัดทำกำหนดการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจน

4. การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยกำหนดไปศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนบ้านนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ใน วันที่ 25 กรกฎาคม 2557 เพื่อสัมภาษณ์ สอบถาม และสังเกต การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ของ โรงเรียนบ้านนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

5. การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้าน เหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมชุน ผู้บริหาร สถานศึกษาผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีข้อสรุปการประชุมร่วมกันว่ากิจกรรมการพัฒนาการ ดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ได้กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ดังนี้

- 5.1 งานสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน
- 5.2 งานสถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน
- 5.3 การเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมาประชุม
- 5.4 งานการออกเยี่ยมผู้ปกครอง และผู้เรียนตามบ้าน
- 5.5 กิจกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและหน่วยงานอื่น
- 5.6 งานการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

6. การนิเทศติดตามผลการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับ ชุมชนในระหว่างเดือน กรกฎาคม 2557 – กุมภาพันธ์ 2558 โดยจะใช้เครื่องมือแบบ สังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผล และแบบบันทึกกิจกรรม ในการ เก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อที่จะนำไปสะท้อนกลับ

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียนบ้านเหล่าหมี ผู้วิจัยสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง โดยสังเกตสภาพต่างๆ และเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาตามเครื่องมือดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนบ้านนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

1.2 การสังเกต ข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียนบ้านนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

2. การสังเกตการดำเนินกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1 การบันทึกการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมในรูปแบบบันทึกการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1.1 กิจกรรมสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน

2.1.2 กิจกรรมสถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน

2.1.3 กิจกรรมการเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน

มาประชุม

2.1.4 กิจกรรมการออกเยี่ยมผู้ปกครองและผู้เรียน

ตามบ้าน

2.1.5 กิจกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและหน่วยงาน

อื่น

2.1.6 กิจกรรมการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

2.2 ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของครูและผู้ปกครองนักเรียนตามแบบสัมภาษณ์

2.3 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรมส่งเสริม

ความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ด้วยแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

2.4 การนิเทศติดตามผลโดย ผู้นิเทศคือผู้อำนวยการโรงเรียน

บ้านเหล่าหมีประเมินพฤติกรรมการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้วิจัยสรุปผลข้อมูลจากการนิเทศ สรุป วิเคราะห์ข้อมูลในแบบบันทึกกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผล สรุปผล รายงานผล

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการดังนี้

จากการติดตามผลการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ดังนี้ คือ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการสังเกตการณ์ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบบันทึก แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งหาวิธีการ ในการแก้ปัญหาและข้อบกพร่องของการพัฒนา แล้วดำเนินการการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ในส่วนที่บกพร่องใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ในวงรอบที่ 2

วิธีสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สภาพ ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร และโรงเรียนต้นแบบในการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตลอดจนการนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

1.2 กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้ครอบคลุม ประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามคำแนะนำของ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.4.2 ดร.วรกัญญาพิไล แกระหัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน
โนนสังข์ศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

1.4.3 นางสุภาพร กัลยารัตน์ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

1.4.4 นายบุญนาม อินทะปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียน
บ้านนาหว้าประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

1.4.5 นายสมยศ ชาเสน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้าน
โคกสว่าง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

1.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ
ความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

1.6 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวม
ข้อมูล

1.7 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Consistency : IOC) เท่ากับ 1

2. แบบสังเกตการมีส่วนร่วม ซึ่งใช้สังเกตตั้งแต่การประชุมเชิง
ปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน และพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานกับชุมชน ผู้วิจัย
ดำเนินการสร้างแบบสังเกต ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ตลอดจน
การนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

2.2 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการบันทึกแล้วกำหนดโครงสร้างของแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ให้ครอบคลุม ประเด็นที่ต้องการสังเกต

2.3 นำแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ปรับปรุงแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.5 นำแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.6 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.7 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Consistency : IOC) เท่ากับ 1

3. แบบสอบถามความพึงพอใจกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาคุณานโรงเรียนต้นแบบ สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูล ใน การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี่ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจให้ครอบคลุม ประเด็นที่ต้องการสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.6 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Consistency : IOC) ระหว่าง 0.80–1.00

4. แบบบันทึกการนิเทศติดตามและประเมินผล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมิวดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างแบบบันทึกการนิเทศติดตามและประเมินผล

4.2 สร้างแบบบันทึกการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อใช้สำหรับการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน

4.3 นำแบบบันทึกการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ครอบคลุมทางด้านเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.4 ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอแนะแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับแบบสัมภาษณ์) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์และใช้แบบบันทึกติดตามและประเมินผลต่อไป

4.6 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Consistency : IOC)ระหว่าง 0.60 –1.00

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มิถุนายน 2557 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2558 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มี 2 ชุด ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและผู้ปกครอง

นักเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนบ้านนาแก ที่เป็นโรงเรียนต้นในการศึกษาดูงาน

2. แบบสังเกตการมีส่วนร่วม มี 2 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ใช้สังเกตสภาพต่างๆ ไปของโรงเรียนต้นแบบในการศึกษาดูงาน ชุดที่ 2 ใช้สังเกตการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ของผู้ร่วมวิจัย

3. แบบสอบถามความพึงพอใจมี 4 ชุด ชุดที่ 1 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ชุดที่ 2 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม ชุดที่ 3 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน และ ชุดที่ 4 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากผู้ให้ข้อมูล ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน องค์กรหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี

4. แบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลใช้ในการนิเทศติดตามแบบให้คำชี้แนะ ในการพัฒนาดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ให้ได้ผลตามเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการนิเทศติดตามประเมินผล และแบบประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนกิจกรรมการพัฒนาดังนี้

1. การศึกษาสภาพ ปัญหา การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมครูประจำชั้น ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน

2. การจัดกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตก่อน และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ครู และการสังเกตเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของบุคลากรโรงเรียนต้นแบบคือ โรงเรียนบ้านนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.3 การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนครอบคลุมขอบข่ายงาน 6 งานดังนี้

2.3.1 งานสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน

2.3.2 งานสถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน

2.3.3 งานการเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมาประชุม

2.3.4 งานการออกเยี่ยมผู้ปกครอง และผู้เรียนตามบ้าน

2.3.5 งานการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2.3.6 งานการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

2.4 การนิเทศติดตามผลการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับ ชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรม ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วม กิจกรรม การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน การสัมภาษณ์ครูซึ่งเป็นผู้ ร่วมวิจัย หลังเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ปกครอง นักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

3. การประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยใช้เครื่องมือที่ กล่าวข้างต้นมาร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ จัดกระทำและแจกแจงรายละเอียดข้อค้นพบ จากการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเขียนเชิงการบรรยาย ให้เห็นถึงข้อสรุป

จากการดำเนินการและรูปแบบหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบ และการประเมิน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการประชุม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นความเรียง

2.2 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นความเรียง

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการประชุม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นความเรียง

2.4 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการดำเนินงานก่อนและหลังการประชุม เชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรม และแบบประเมินในการพัฒนา การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ รายด้าน ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมี ดังนี้

3.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4 ร้อยละความก้าวหน้า (Effectiveness Index)

การหาค่าร้อยละความก้าวหน้า โดยใช้สูตร ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2552, หน้า 78) เกณฑ์ที่น่าพึงพอใจคือตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไป

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{\text{คะแนนหลัง} - \text{คะแนนก่อน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อน}} \times 100$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี